

Київський університет імені Бориса Грінченка
Кафедра світової літератури

ПРЕДКІРОВАНО ТА ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор науково-методичної
та навчальної роботи
О.Б. Жильцов
“ 08 ” 02 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія світової літератури:
Історія зарубіжної літератури

спеціальність 035 Філологія

035.01 Українська мова і література

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Інститут філології

2018 рік

Робоча програма «Історія світової літератури: Історія зарубіжної літератури» для студентів спеціальності 035 Філологія. 035.01. Українська мова і література, 2018. – 39 с.

Розробники:

Бітківська Галина Володимирівна, доцент кафедри світової літератури, кандидат педагогічних наук, доцент;

Анісімова Людмила Вікторівна, доцент кафедри світової літератури, кандидат філологічних наук.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри світової літератури.

Протокол від “__” _____ 2018 року № __

Завідувач кафедри світової літератури _____ Ковбасенко Ю.І.

Структура програми типова.

Години відповідають робочому навчальному плану.

Заступник директора Інституту філології
з науково-методичної та навчальної роботи _____ Заєць Л.І.

©Бітківська Г.В., 2018 рік

©Анісімова Л.В., 2018 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.	4
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни	6
II. Тематичний план навчальної дисципліни.	7
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I. Історія зарубіжної літератури Середньовіччя</i>	8
<i>Змістовий модуль II. Історія зарубіжної літератури Відродження.</i>	12
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Історія зарубіжної літератури»	16
V. Плани семінарських занять.	17
VI. Плани практичних занять.	24
Теми для самостійного опрацювання.	28
Карта самостійної роботи студента.	30
VII. Система поточного та підсумкового контролю.	30
VIII. Методи навчання.	31
IX. Методичне забезпечення курсу	32
X. Питання для підготовки до ПМК (іспит).	33
XI. Рекомендована література	
Основна.	35
Додаткова.	37

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Історія зарубіжної літератури» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою світової літератури на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для всіх спеціальностей денної форми навчання.

Програма визначає обсяг знань, які має засвоїти бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Історія зарубіжної літератури», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Історія зарубіжної літератури» є складовою частиною дисциплін філологічного циклу нормативного блоку, зокрема «Історії світової літератури». Її вивчення передбачає розв'язання низки **завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації**, зокрема: опанування системою знань про закономірності світового літературного процесу в добу Середньовіччя і Відродження, національну своєрідність літературних процесів у різних країнах Європи, суттєві особливості художньої майстерності найзначніших письменників зазначених епох, професійну підготовку висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців у галузі освіти відповідно до вітчизняних та європейських стандартів.

Мета курсу – розкрити закономірності світового літературного процесу в добу Середньовіччя і Відродження, національну своєрідність літературних процесів у різних країнах Європи, художні особливості творчості письменників зазначеного періоду.

Завдання курсу:

- формування уявлень про соціокультурні та економічні чинники розвитку європейських країн у зазначений період;
- аналіз та інтерпретація найвизначніших художніх творів зазначеного періоду;
- виявлення художніх домінант стилів епох та індивідуальних стилів письменників;
- розвиток умінь роботи з літературознавчими джерелами;
- закріплення і поглиблення теоретичних знань, які складають основу курсу, зокрема, теоцентризм, аскетизм, ієрархічність, контрастність, періодизація літератури Середньовіччя і Відродження, система провідних жанрів та ін.

У процесі вивчення курсу важливо зосередити увагу на **засвоєнні знань** із таких питань: проблема періодизації історії зарубіжної літератури Середньовіччя і Відродження, дискусійні питання щодо визначення провідних художніх стилів, визначення філософських і художніх домінант творчості видатних європейських письменників зазначеного періоду.

Підвищенню ефективності семінарських та практичних занять сприятиме

передбачене програмою виконання індивідуальних навчально-дослідницьких завдань з актуальних проблем історії зарубіжної літератури Середньовіччя і Відродження.

Під час лекційних, семінарських і практичних занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи студенти мають **набути такі уміння та навички:**

- самостійно аналізувати та здійснювати інтерпретацію художніх текстів означеного періоду згідно з естетичними категоріями;
- самостійно визначати жанрові особливості вивчених творів;
- самостійно визначати суттєві художні особливості перекладів художніх текстів;
- самостійно проводити дослідження художніх текстів з використанням завдань за запланованою програмою;
- самостійно складати конспект і тези рекомендованих літературознавчих праць;
- самостійно користуватися словниково-довідковою літературою та складати бібліографію з визначеної проблеми;
- самостійно готувати повідомлення (доповідь) щодо проблем дослідження літератури означеного періоду.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 60 год, із них *6 год* – лекції, *18 год* – семінарські заняття, *4 год* – практичні заняття, *4 год* – модульний контроль, *10 год* – самостійна робота, іспит.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: історія зарубіжної літератури Середньовіччя та Відродження.

Курс:	Напрямок підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів: <i>2 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>2 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): <i>60 годин</i></p> <p>Тижневих годин: <i>2 години</i></p>	<p>Спеціальність: <i>035 Філологія.</i> <i>035.01 Українська мова і література</i></p> <p>Освітній рівень: <i>перший (бакалаврський)</i></p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 1.</p> <p>Семестр: 2.</p> <p>Аудиторні заняття: <i>28 годин,</i> з них:</p> <p>Лекції (теоретична підготовка): <i>6 годин</i></p> <p>Семінарські заняття: <i>18 годин</i></p> <p>Практичні заняття: <i>4 години</i></p> <p>Модульний контроль: <i>4 години</i></p> <p>Самостійна робота: <i>10 годин</i></p> <p>Семестровий контроль: <i>18 годин</i></p> <p>Вид контролю: <i>іспит</i></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Лекцій	Семінарських	Практичних	Підсумковий, модульн. контроль	Самостійна робота	Семестровий контроль	Підсумковий контроль
Змістовий модуль І. Історія зарубіжної літератури Середньовіччя									
1.	Вступ. Специфіка Середньовіччя як історичної і культурної доби		1	2			2		
2-3.	Особливості розвитку літератури європейського Середньовіччя		1	8	2	2	3		
Разом		30	2	10	2	2	5		-
Змістовий модуль ІІ. Історія зарубіжної літератури Відродження									
4.	Специфіка Відродження як історичної і культурної доби		2	2			2		
5.	Особливості розвитку літератури європейського Відродження		2	6	2	2	3		
Разом		30	4	8	2	2	5		-
Разом за навчальним планом		60	6	18	4	4	10	18	іспит

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Історія зарубіжної літератури Середньовіччя

Лекція 1 (2 год)

Загальна характеристика літератури раннього та зрілого Середньовіччя.

Міська література. Творчість Данте

Загальна характеристика доби Середньовіччя: історичний, соціокультурний та світоглядний аспекти. Зв'язки з Античністю. Середньовічна література: хронологічні межі та періодизація. Загальна характеристика літератури раннього Середньовіччя: латинська література («учена» література латиною) і народно-поетична література.

Народний епос раннього Середньовіччя. Героїчні та фантастичні саги. Кельтські саги (скелі) про Кухуліна. Поєднання міфологічних і казкових рис в образі Кухуліна. Художні особливості ірландських скел.

Скандинавські саги. «Старша Едда»: міфологічні, дидактичні, героїчні пісні. Фаталістична концепція світу й опис його загибелі у пісні «Пророцтво Вьольви». «Молодша Едда» Сноррі Стурлусона як підручник поезії скальдів і збірка міфів про богів Одіна, Бальдра, Локі та ін. Поезія скальдів (Егіль Скаллагримсон), основні поетичні прийоми: кенінги (перифраз на основі певних правил), хейті (інакомовлення на основі асоціацій, синонімів), жанрова та метрична системи.

Англосаксонська епічна поезія: «Поема про Беовульфа». Боротьба епічного героя Беовульфа з чудовиськом Гренделем та його матір'ю. Образ Беовульфа як казкового богатиря: володіє чарівною зброєю, проходить випробовування на мужність, витривалість й силу, у молодості був лінивий, а потім раптом отримав силу тридцяти чоловіків (ім'я Beowulf зі давньоангл. – «бджолиний вовк», тобто ведмідь). Трикратні повтори (напр., три поєдинки Беовульфа). Борхес про історію знахідки та публікацію поеми, основні сюжетні колізії, особливості композиції.

Тематичне розмаїття літератури зрілого Середньовіччя: релігійна література, рицарська література, міська література.

Система жанрів рицарської літератури: героїчний епос, куртуазна лірика, рицарський роман.

Основні зразки героїчних епосів: французький героїчний епос «Пісня про Роланда», іспанський героїчний епос «Пісня про мого Сіда», німецький героїчний епос «Пісня про Нібелунгів».

Куртуазія як культурний феномен. Походження терміна. Південна і північна моделі куртуазії. Відображення куртуазії в літературі. Правила куртуазії (благородної

поведінки): рицар повинен бути ввічливим і кохати свою Прекрасну Даму, поважати свого сюзерена, захищати бідних і знедолених, бути мужнім, чесним, безкорисним і віддано служити Святій Церкві. Куртуазна лірика: основні поетичні школи (поезія трубадурів, поезія труверів, поезія міннезінгерів) та їхні художні відкриття.

Рицарський роман: виникнення жанру, спільне і відмінне з героїчним епосом, основні цикли, тексти, художні особливості. Художні особливості «Роману про Трістана та Ізольду», його літературне відлуння. Історія короля Артура. Легенди про рицарів короля Артура. Кельтські легенди як джерело для рицарських романів. Рицарські романи «Смерть Артура», «Сер Гавейн і Зелений рицар». Причини популярності роману Томаса Мелорі «Смерть короля Артура».

Культура середньовічного міста як передумова виникнення міської літератури.

Жанрове й тематичне розмаїття міської літератури: фаблію, шванк; тваринний епос («Роман про Ренара»), алегорична поема («Роман про Троянду»), міська лірика й драматургія.

Огляд життя і творчості Данте. Збірка «Нове життя», виявлення в ній традицій «солодкого нового стилю», жанрові ознаки сонету. Возвеличення в образі Беатріче якостей земної жінки до Мадонни.

Поема «Комедія» (1307-1321) Данте. Античні й середньовічні джерела «Божественної комедії». Жанрова своєрідність твору, його зв'язок із жанром видіння. Композиція поеми, символіка чисел у творі. Данте про сенс твору в листі до Канграде делла Скала (буквальний, алегоричний, моральний і аналогічний рівні). Образ автора в «Божественній комедії». Будова Пекла, принцип розподілення грішників по його колам. Міфологічні та історичні постаті.

Всесвітнє значення поеми Данте. І. Франко про Данте і його поему. Основні переклади «Божественної комедії» українською мовою.

Основні поняття: раннє Середньовіччя, зріле, або високе Середньовіччя, народний епос, саги, скели, поезія скальдів, кенінги, хейті, алітераційний вірш, героїчний епос, тирада (лесса), тонічний вірш, алітерація, куртуазія, куртуазна лірика, поезія трубадурів, поезія труверів, поезія міннезінгерів, рицарський роман, авантюра, міська література, «солодкий новий стиль», сонет, терцина.

Література:

1. Борхес Х.Л. Наставления. – СПб, 2005.
2. Бой Кухулина с Фердиадом. Смерть Кухулина. Преследование Диармайда и Грайне // Исландские саги. Ирландский эпос / Библиотека всемирной литературы. – Т. 8. – М., 1973. – С. 607-633; 652-663; С. 718-794.
3. Данте. Божественная комедия / Пер. с итал. и комментарии С.А. Дроб'язка; Предмова О.Б. Алексеенко. – Харьков: Фолио, 2001. – 607 с.
4. Данте і Україна / Уклад М. Стріха. – К., 2000.
5. Данте. Нове життя / Пер. з італ. М. Бажана, І. Драча, В. Житника, В. Коротича, Д. Павличка, А. Перепаді. – К.: Дніпро, 1965. – 136 с.

6. Із “Роману про Троянду” // Сузір’я французької поезії / пер. і переспів М.Терещенка. – К.: Дніпро, 1971.
7. Ірландська середньовічна лірика / Пер. Ю.Винничука // Всесвіт. – 1992. – №3-4. – С. 134-138.
8. Качуровський І.В. Острів фантастів ... // Качуровський І.В. Генерика і архітектоніка. – К., 2005. – С. 40-50.
9. Козлик І.В. Світова література доби Середньовіччя та епохи Відродження («Картина світу». Естетика. Поетика). – Івано-Франківськ: Симфонія Форте, 2011. – С.9-105.
10. Ковбасенко Ю.І. Всесвітня література. Доба Середньовіччя // Тема. – 2000. – №3. – С. 69-87.
11. Кретьєн де Труа // Зюмтор П. Опыт построения средневековой поэтики. – М., 2003. – С. 489-497.
12. Куцевол О.М. Світло й темрява дванадцяти століть. // Відродження. – 1995. – №1. – С.36-40.
13. Література західноєвропейського середньовіччя / під. Ред. Висоцької Н.О. – Вінниця: Нова книга, 2003. – С.255-264.
14. Макферсон Дж. Поэмы Оссиана. – Л., 1983.
15. Мелетинский Е.М. Кельтский эпос // История всемирной литературы: В 9-ти томах. Т. 2. – М., 1987. – С. 460-467.
16. Мелетинский Е.М. Средневековый роман: происхождение и классические формы. – М.: Наука, 1983. – 362 с.
17. Михайлов А.Д. Французский рыцарский роман и вопросы типологии жанра в средневековой литературе. – М., 2006.
18. Михайлов А.Д. Средневековые легенды и западноевропейские литературы. – М.: Языки славянской культуры, 2006. – 264 с.
19. Новикова М. Українська “Божественна комедія” // Сучасність. – 1995. – №5. – С. 62-64.
20. Пісня про Роланда.
21. Пісня про мого Сіда.
22. Пісня про Нібелунгів.
23. Пісні трубадурів / Перекл. М. Терещенко // Сузір’я французької поезії: В 2 т. – Т. 1. – К., 1971.
24. Поезія міннезінгерів / Перекл. Л. Первомайський // Первомайський Л. Твори: В 7 т. – Т. 6. – К., 1978.
25. Преследование Диармайда и Грайне // Исландские саги. Ирландский эпос / Библиотека всем. лит. – Т.8. – М., 1973. – С. 718-794.
26. Роман про Ренара / Переспів з давньофранцузької В. Коптілова // Всесвіт. – 2001. – № 1–2. – С. 124-136.
27. Роман про Трістана та Ізольду. – К., 1992.

28. Ружмон Дені де. Любов і західна культура / пер. з франц. Ярина Тарасюк. – Львів: Літопис, 2000. – С. 16-49.
29. Смирнов А.А. Древнеирландский эпос // Исландские саги. Ирландский эпос. – С. 547-564.
30. Стеблин-Каменский М.И. Мир саги: Становление литературы. – Л., 1984. – 246 с.
31. Стріха М. Данте й українська література. Досвід рецепції на тлі “запізнілого націстворення”. – К.: Критика, 2003. – 164 с.
32. Шаповалова М.С., Рубанова Г.Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури. – Львів, 1982. – С. 17-22.
33. Фогельвайде Вальтер фон дер. Поезії / Перекл. П. Тимочко // Всесвіт. – 1999. – № 7. – С. 81-89.
34. Франко І.Я. Данте Алігієрі. Характеристика середніх віків. Життя поета і вибір його поезії // Франко І.Я. Зібрання творів: У 50-ти томах. – Т. 12. – К.: Наукова думка, 1989. – С. 7-231.

Семінар 1

Героїчний епос раннього Середньовіччя. Кельтський епос (2 год)

Семінар 2

«Пісня про Роланда» як вершина французького героїчного епосу (2 год)

Семінар 3

Рицарський роман як новий жанр середньовічної літератури (2 год)

Семінари 4-5.

Творчість Данте Аліг'єрі. «Божественна комедія»

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Історія зарубіжної літератури Відродження

Лекція 2 (2 год)

Специфіка Відродження як культурної і історичної доби. Італійська, французька та іспанська література Відродження

Література Відродження, її основні риси та періодизація. Роль ренесансного гуманізму в утвердженні культури Відродження.

Поняття «Передвідродження», його визначальні ознаки: актуалізація античної спадщини, пробудження інтересу до людської особистості, певних аспектів реального світу тощо. Представники Передвідродження: англійський поет, основоположник англійської національної літератури Дж.Чосер (1340–1400 рр.), французький поет, автор творів антиаскетичного сатиричного спрямування Ф. Війон (1431 р. – після 1463 р.), нідерландський живописець і мініатюрист Я.Ван Ейк (1390–1441 рр.) та ін.

Відродження як епоха створення нової культури, заснованої на принципі вільного розвитку автономної особистості, її звільнення від релігійної опіки й церкви, уславлення радощів земного життя, прагнення критично ставитись до світу: зовнішнього і внутрішнього.

Італійське Відродження: своєрідність, періодизація (треченто, кватроченто, чінквеченто). Треченто: Петрарка, Бокаччо. Кватроченто: Матео Боярдо, «Закоханий Роланд». Чінквеченто: Лодовіко Аріосто, «Шалений Роланд»; Торквато Тассо, «Звільнений Єрусалим». Поняття про маньєризм.

Петрарка. Огляд життєвого і творчого шляху. Жанрове розмаїття «Книги пісень» (II Canzoniere): 317 сонетів, 29 канцон, 9 секстин, 7 балад, 4 мадригали; основні редакції. Центральний образ ліричного героя. Різні теми: антиватиканські сонети (68, 114, 136–138), патріотичні канцони (53, 128), сонети на життя і на смерть донни Лаури. Значення творчості Петрарки: звільнення поезії від містики, алегоризму і абстракції; новаторство в любовній ліриці — зображення кохання як реального земного почуття, психологічний аналіз стану закоханого; надання поетичній формі самостійного значення. Поняття про петраркізм як рух у європейській поезії, наслідування поетичного стилю Петрарки.

Бокаччо. Композиція, проблематика, система образів «Декамерона», його значення для розвитку нової європейської прози.

Історичні умови у Франції доби Відродження.

Творчість Франсуа Війона як вінець літератури Середньовіччя. Гуманістичні тенденції в баладах Війона.

Передумови й загальна характеристика французького Відродження. Традиції та новаторство у романі Маргарити Наваррської «Гептамерон». Історія створення роману Рабле «Гаргантюа і Пантагрюель». Гуманістичні ідеї у творі: утвердження

краси й могутності природи людини; віра в творчі можливості людини; гуманістична програма освіти; ідеал розумного, доброго правителя; захист свободи й незалежності; мрія про справедливе суспільство. Прийом карнавалізації у творі.

Традиції петраркізму в ліриці Ронсара. Криза ренесансних ідеалів у творчості Агріппи д'Обін'є («Трагічні поеми») і Монтеня («Спроби»).

Історичні умови в Іспанії доби Відродження. Генезис жанру шахрайського роману: «Ласарильо з Тормеса», Ф. Кеведо «Життя пройдисвіта на ймення Дон Пабло».

Поезія. Гарсіласо де ла Вега. Камоенс.

Сервантес. Роман «Дон Кіхот» як пародія на рицарські романи та трагікомічна епопея іспанського життя. Значення твору для розвитку нової європейської прози.

Драматургія. Лопе де Вега.

Основні поняття: Передвідродження, Відродження, неоплатонізм, сонет, збірка новел, гуманізм, сміхові прийоми, сонет, філософська проза.

Література:

1. Петрарка Ф. Канцоньєре. – Харків: Фоліо, 2007. – 282 с.
2. Боккаччо. Декамерон. – К. : Вид. центр «Просвіта», 2006.
3. Наливайко Д.С. Искусство: Направления. Течения. Стили. – К.: Мыстецтво, 1981.
4. Кочур Г. Джованні Боккаччо // Там же. – С. 144-172.
5. Наливайко Д. Джованні Боккаччо: на переході від Високого середньовіччя до Відродження // Там же. – С. 181-211.
6. Парандовский Я. Петрарка // Иностранная литература. – 1974. – № 6. – С. 5-148.
7. Делюмо Ж. Цивилизация Возрождения. – Екатеринбург, 2006.
8. Війон. Балади (у перкл. Л. Первомайського)
9. Рабле. «Гаргантюа і Пантагрюель».
10. Ронсар. Лірика.
11. Бахтин М.М. Творчество Франсуа Рабле и народная смеховая культура Средневековья и Ренессанса. – М., 1990.
12. Сервантес М. Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі. Переклали М. Лукаш, А. Перепадя. – К., 1995.
13. Лопе де Вега. Овеча криниця. Собака на сні. – К., 1962.
14. Боткин В. П. Письма об Испании. – Л.: Наука, 1976. – 344 с.
15. Державин К. Н. Сервантес: Жизнь и творчество. – М., 1958.
16. История всемирной литературы: В 9-ти томах. Т. 3. – М., 1987.
17. История зарубежной литературы. Средние века и Возрождение / М.П. Алексеев, В.М. Жирмунский, С.С. Мокульский, А.А. Смирнов. – М.: Высшая школа, 1987. – 414 с.

18. Менендес Пидаль Р. Избранные произведения. Испанская литература средних веков и эпохи Возрождения. – М.: Изд-во иностр. лит., 1961. – 772 с.
19. Плавский З. И. Лопе де Вега. 1562-1635. – М., Л., 1960.
20. Сервантес и всемирная литература: Сб. статей. – М., 1969.

Семінар 6.

Ідейно-художні особливості лірики Відродження.

Семінар 7.

Сервантес. Дон Кіхот.

Лекція 3 (2 год)

Німецька та англійська література доби Відродження

Специфіка культури гуманізму в Німеччині та Нідерландах, її вплив на розвиток літератури. Виникнення книгодрукування, поширення «народних книг». Характеристика книги про Тіля Ейленшпігеля (прибл. 1500 р.) як збірки майже 100 шванків про життя, пригоди й витівки Тіля Ейленшпігеля. Літературна обробка образу Тіля у романі Шарля де Костера «Легенда про Тіля Уленшпігеля і Ламме Гудзака». Особливості композиції та трактування головного персонажа в першій книжковій версії історії про Фауста (1587 р.) Йогана Шпіса.

Творчість Себастьяна Бранта (1457-1511). Художня своєрідність сатирико-дидактичного твору «Корабель дурнів» (1494).

Еразм Роттердамський (1466-1536) як найвидатніший представник нідерландського Відродження. Специфіка форми твору «Похвальне слово Глупоті» (жартівливий панегірик). Алгоричний сенс похету Глупоти (Самолубство, Улесливість, Лінь, Насолода, Обжерливість, Розгул і Непробудний сон). Антивоєнний пафос «Жалоби Миру, звідусіль вигнаного й здоланого» Еразма Роттердамського.

Історичні і соціальні умови в Англії 14–16 ст. Передренесанс: Дж. Чосер, «Кентерберійські оповідання».

Утопія. Томас Мор.

Театр і драма в Англії. Попередники В. Шекспіра.

Огляд життя і творчості В. Шекспіра. Шекспірівське питання: позиції шекспіристів та антишекспіристів, огляд дискусії І. Гілілова та М. Балашова. Жанрові різновиди драматургії Шекспіра. Періодизація творчості Шекспіра. «Ромео і Джульєтта»: особливість драматичного конфлікту, система образів, еволюція характерів головних персонажів. Ідейно-художня своєрідність трагедії «Гамлет». Поняття про гамлетизм. Пізня творчість. «Буря». Сонети Шекспіра:

класифікація, тематика, особливості поетики. Переклади українською.

Особливості художнього втілення біографії та творчості В. Шекспіра в англійській літературі другої половини XX ст. – початку XXI ст. (Т. Стоппард «Закоханий Шекспір», «Розенкранц і Гільденстерн мертві»; Е. Бонд «Лір», «Бінго»; Р. Най «Містер Шекспір», «Міссіс Шекспір» та ін.).

Основні поняття: гуманізм, «народні книги», сатира, дидактика, алегорія, літературне обрамлення, драма, комедія, трагедія, сонет.

Література:

1. Себастьян Брант. Корабель дурнів.
2. Еразм Роттердамський. Похвала Глупоті. Жалоба Миру, звідусіль вигнаного й злоланого.
3. Эразм Роттердамский и его время. – М.: Наука, 1989. – 280 с.
4. Цвейг С. Триумф и трагедия Эразма Роттердамского. – М.: Республика, 1992. – С. 159-288.
5. Чосер Дж. Кентерберрійські оповідання.
6. Шекспір В. Гамлет, принц данський /пер. з англ. Ю.Андруховича. – К.: «А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА», 2009. – 238 с.
7. Шекспір В. Трагедії. – Харків: Фоліо, 2008. – 347 с.
8. Лучук О. Shskespeareana // Лучук О. Діалогічна природа літератури. – Львів: Вид-во Укр. катол. ун-ту, 2004. – С. 47-120.
9. Шаповалова М.С. Шекспір в українській літературі. – Львів, 1976.
10. Шестаков В. Мой Шекспир. Гуманистические темы в творчестве Шекспира. – М.: Славянский диалог, 1998. – 112 с.
11. Холлидей Ф. Шекспир и его мир. – М.: Радуга, 1986. – 186 с.

Семінари 8-9.

Еволюція індивідуального стилю В. Шекспіра. «Ромео і Джульєтта». «Гамлет». «Буря». Сонети

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Історія зарубіжної літератури»

Разом: 60 год: лекції – 6 год, семінарські заняття – 18 год, практичні заняття – 4 год, самостійна робота – 28 год, ПМК – 4 год, іспит

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Модулі	Змістовий модуль I					Змістовий модуль II					
Назва модуля	Історія зарубіжної літератури Середньовіччя					Історія зарубіжної літератури Відродження					
Кількість балів за модуль	92 бали					82 бали					
Лекції	1					2			3		
Дати											
Теми лекцій	Загальна характеристика літератури раннього та зрілого Середньовіччя. Міська література. Творчість Данте. 1 б.					Специфіка Відродження як культурної і історичної доби. Італійська, французька та іспанська література Відродження. 1 б.			Німецька та англійська література доби Відродження 1 б.		
Теми семінарських занять	Героїчний епос раннього Середньовіччя. Кельтський епос 1 б.	“Пісня про Роланда” як вершина героїчного епосу 1 б.	Рицарський роман як новий жанр Середньовічної літератури 1 б.	Творчість Данте Аліг’єрі. Божественна комедія 2 б.		Ідейно-художні особливості лірики Відродження 1 б.	Сервантес. Дон Кіхот 1 б.		Еволюція індивідуального стилю В. Шекспіра. Ромео і Джульєтта. Гамлет. Буря 2 б.		
Оцінювання семінар.	4 семінари x 10 б.					3 семінари x 10 б.					
Теми практичних занять	Аналіз та інтерпретація художніх творів доби Середньовіччя 1 б.					Аналіз та інтерпретація поезії доби Відродження 1 б.					
Оцінювання практичних	1 практичне x 10 б.					1 практичне x 10 б.					
Самостійна робота	Тема 1 (5 балів)		Тема 2 (5 балів)			Тема 3 (5 балів)			Тема 4 (5 балів)		
Мод. контр. робота	25 б.					25 б.					
Заг. кількість балів - 174, коефіцієнт 2,9											

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I Історія зарубіжної літератури Середньовіччя (10 год)

Семінар № 1

Героїчний епос раннього Середньовіччя. Кельтський епос (2 год)

1. Загальна характеристика культури кельтів (IV ст. до н.е. — XII ст.).
2. Кельтський епос: виконавці, цикли, жанрові ознаки, основні мотиви, стиль, система образів-персонажів.
3. Міфологічні і казкові мотиви в скелах про Кухуліна як ознаки архаїки.
4. Кухулін як типовий епічний богатир.
5. Жіночі образи в скелах уланського циклу.
6. Вплив кельтського епосу на світовий літературний процес.

Основні поняття: кельтський епос, скела, сага, квазіісторизм.

Основна література:

1. Бой Кухуліна с Фердиадом. Смерть Кухуліна // Исландские саги. Ирландский эпос / Библиотека всемирной лит. — Т. 8. — М., 1973. — С. 607-633; 652-663.
2. Смирнов А.А. Древнеирландский эпос // Там же. — С. 547-564.
3. Шаповалова М.С., Рубанова Г.Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури. — Львів, 1982. — С. 17-22.
4. Мелетинский Е.М. Кельтский эпос // История всемирной литературы: В 9-ти томах. Т. 2. — М., 1987. — С. 460-467.

Додаткова література:

1. Преследование Диармайда и Грайне // Исландские саги. Ирландский эпос / Библиотека всемирной лит. — Т. 8. — М., 1973. — С. 718-794.
2. Макферсон Дж. Песни Оссиана. — Л., 1977.
3. Ірландська середньовічна лірика / Пер. Ю. Винничука // Всесвіт. — 1992. — №3-4. — С. 134-138.
4. Качуровський І.В. Острів фантастів... // Качуровський І.В. Генерика і архітектоніка. — К., 2005. — С. 40-50.
5. Стеблин-Каменский М.И. Мир саги: Становление литературы. — Л., 1984. — 246 с.

Семінар №2

“Пісня про Роланда” як вершина французького героїчного епосу (2 год)

1. Історична основа та сюжет “Пісні про Роланда”.

2. Проблематика та система образів “Пісні про Роланда”.
3. “Пісня про Роланда” і “Слово о полку Ігоревім”: спільне та відмінне.
4. Еволюція героїчного епосу як жанру (“Пісня про мого Сіда”, “Пісня про Нібелунгів”):
 - Політична, родинно-побутова, соціальна проблематика “Пісні про мого Сіда”, демократизація головного героя, психологічна спрямованість тексту;
 - “Пісня про Нібелунгів” як результат тривалого розвитку традиційних епічних сюжетів; сполучення стародавньої героїки та куртуазного етикету в епосі.

Основні поняття: героїчний епос, тирада (лесса), тонічний вірш, алітерація.

Основна література:

1. Пісня про Роланда / Пер. В. Пащенко і Н. Пащенко. – К., 2003.
2. Пісня про Роланда / Пер. В. Щурата. – Львів, 1918; або Пісня про Роланда // Тема. – 2000. – №3. – С. 88-109.
3. Пісня про мого Сіда // Література західноєвропейського Середньовіччя / під ред. Н.О.Висоцької. – Вінниця, 2003. – С. 176-192.
4. Пісня про Нібелунгів // Всесвіт. – 1996. – № 12. – С. 157-167; або Пісня про Нібелунгів // Література західноєвропейського Середньовіччя / під ред. Н.О. Висоцької. – Вінниця, 2003. – С. 201-239.
5. Слово про Ігорів похід / Пер. М.Рильського // Слово о полку Ігореве. – Л.: Сов. писатель, 1985. – С. 297-315.
6. Ковбасенко Ю.І. Всесвітня література. Доба Середньовіччя // Тема. – 2000. – №3. – С. 16-30.
7. Шаповалова М.С., Рубанова Г.Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури. – Львів, 1982. – С. 54-79.

Додаткова література:

1. Грушевський М.С. Історія української літератури: В 6 т. – Т. 2. – К.: Либідь, 1993. – С. 159-221.
2. Михайлов А.Д. Французский героический эпос. Вопросы поэтики и стилистики. – М., 1995.
3. Смирнов А.А. Средневековая литература Испании. – Л., 1965.
4. Хослер А. Германский героический эпос и сказание о нибелунгах. – М., 1960.

Семінар №3

Рицарський роман як новий жанр середньовічної літератури (2 год)

1. Рицарський роман: виникнення, проблематика, поетика, основні цикли.

Є. Мелетинський про відмінності між героїчним епосом і куртуазним романом, про розвиток бретонського циклу західноєвропейського рицарського роману XII ст.

2. Історія реконструкції і дослідження тексту “Роману про Трістана та Ізольду”, основні літературознавчі джерела. Найвідоміші переклади українською мовою.

3. “Роман про Трістана та Ізольду”: проблематика, сюжет, система образів, художні особливості.

4. Літературне відлуння мотивів та образів оповідок про Трістана та Ізольду в українській літературі (Леся Українка, “Ізольда Білорука”, поезії М. Рильського, М. Вороного та ін.), у світовій літературі (поема „Сер Трістрем” В. Скотта (1804), музична драма Р. Вагнера (1857–1859), поеми Метью Арнольда „Трістан і Ізольда” (1852) і Алджернона Суїнберна “Трістрам із Ліонесса”(1882), новела Томаса Манна “Трістан” (1902), драма Ернста Хардта “Блазень Тантрис” (1906), романи Джеймса Джойса “Поминки по Фіннегану” (1939), Марії Кунцевич “Трістан” (1967), Іржі Марека “Трістан, або Про кохання” (1985) та ін.).

Основні поняття: рицарський роман, античний, бретонський і візантійський цикли рицарських романів.

Основна література:

1. Роман про Трістана та Ізольду. – К., 1992; або Роман про Трістана та Ізольду // Література західноєвропейського Середньовіччя / під ред. Н.О.Висоцької. — Вінниця, 2003. – С. 286–356.
2. Леся Українка. Ізольда Білорука // Українка Леся. Твори в чотирьох томах. – Т. 1. – К., 1981. – С.472–481.
3. Ковбасенко Ю.І. Всесвітня література. Доба Середньовіччя // Тема. – 2000. – №3. – С. 43-53.
4. Лицарський роман // Література західноєвропейського Середньовіччя / під ред. Н.О.Висоцької. – Вінниця, 2003. – С. 26-270.
5. Шаповалова М.С., Рубанова Г.Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури. – Львів, 1982. – С. 95-116.

Додаткова література:

1. Михайлов А.Д. Французский рыцарский роман и вопросы типологии жанра в средневековой литературе. – М., 2006.
2. Михайлов А.Д. Средневековые легенды и западноевропейские литературы. – М.: Языки славянской культуры, 2006. – 264 с.
3. Преследование Диармайда и Грайне // Исландские саги. Ирландский эпос / Библиотека всемир. лит. – Т.8. – М., 1973. – С. 718-794.

4. Кретьен де Труа // Зюмтор П. Опыт построения средневековой поэтики. – М., 2003. – С. 489-497.

Семінари №4-5

Творчість Данте Аліг'єрі. Божественна комедія (4 год)

1. Основні віхи життя і творчості Данте Аліг'єрі.
2. «Нове життя» як перший автобіографічний твір у європейській літературі; риси «солодкого нового стилю» в ньому.
3. Поема «Божественна комедія» – філософсько-художній синтез середньовічної культури.
4. Традиція зображення потойбічного світу в міфології та літературі.
5. Особливості світобачення в поемі, її алегоричний зміст і композиція.
6. Пекло в «Божественній комедії» Данте: його будова, гріхи та грішники.
7. Образи Вергілія та Беатріче як провідників Данте у пеклі, чистилищі та раю.
8. Відлуння творчості Данте у світовій літературі. Найвідоміші переклади творів Данте українською мовою.

Основні поняття: «солодкий новий стиль», сонет, терцина.

Основна література:

1. Данте. Божественна комедія / Пер. з італ. і коментарі Є.А. Дроб'язка; Передмова О.Б. Алексеєнко. – Харків: Фоліо, 2001. – 607 с.
2. Кочур Г. Данте в українській літературі // Кочур Г. Література та переклад: Дослідження. Рецензії. Літературні портрети. – К.: Смолоскип, 2008. – Т. 2. – С. 813–832.
3. Новикова М. Українська „Божественна комедія” // Сучасність. – 1995. – №5. – С. 62-64.
4. Ковбасенко Ю.І. Всесвітня література. Доба Середньовіччя // Тема. – 2000. – №3. – С. 69-87.
5. Ковбасенко Ю.І. Література Середньовіччя: Навч. посібн. – К.: КУ імені Бориса Грінченка, 2011. – 152 с.

Додаткова література:

1. Данте. Божественна комедія. Пекло / Пер. з італ. П. Карманського та М. Рильського; Вступ. ст. О.І. Білецького. – К.: Держ вид-во худ. літ., 1956. – 221 с.

2. Данте. Нове життя / Пер. з італ. М. Бажана, І. Драча, В. Житника, В. Коротича, Д. Павличка, А. Перепаді. – К.: Дніпро, 1965. – 136 с.
3. Білецький О.І. Поема Данте // Білецький О.І. Зібрання праць: В 5-ти томах. – Т.5. – К., 1966.
4. Голенищев-Кутузов И.Н. Творчество Данте и мировая культура. – М., 1971.
5. Данте і Україна / Уклад М. Стріха. – К., 2000.
6. Стріха М. Данте й українська література. Досвід рецепції на тлі “запізнілого націєтворення”. – К.: Критика, 2003. – 164 с.
7. Франко І.Я. Данте Алігієрі. Характеристика середніх віків. Життя поета і вибір його поезії // Франко І.Я. Зібрання творів: У 50-ти томах. – Т. 12. – К.: Наукова думка, 1989. – С. 7-231.

Модуль 2. Історія зарубіжної літератури Відродження (8 год)

Семінар № 6

Ідейно-художні особливості лірики Відродження (2 год)

І. Петрарка (1304–1374)

1. “Канцоньєре”: історія створення, традиції та новаторство у збірці.
2. Образ Лаури: автобіографізм, символіка, реалістичні мотиви, засоби творення образу.
3. Характер ліричного героя, його співвідношення з автором.
4. Петраркізм.

II. Вплив творчості Петрарки на розвиток європейської поезії

(П'єр де Ронсар (1524–1585), Луїс де Камоєнс (1524/1525–1580)).

5. Тематика сонетів П. Ронсара і Л. Камоєнса, втілення автобіографічних мотивів у поезіях.
6. Своєрідність втілення неоплатонічної концепції кохання у сонетах П. Ронсара і Л. Камоєнса (відчуття кризи Ренесансу).
7. Новаторство П. Ронсара в жанрі сонета (чистота і природність почуттів, внутрішня музичність, варіанти типу римування терцетів, обов'язкове чергування чоловічої і жіночої рими, утвердження 12-складового олександрійського вірша тощо).
8. Еволюція жанру сонета в художній системі Ренесансу, формування національних типів сонета. Причини популярності цієї твердої віршової форми в різні часи.

Основні поняття: сонет, чоловіча і жіноча рима, олександрійський вірш, неоплатонізм.

Основна література:

1. Петрарка Франческо. Сонети / Пер. Д. Паламарчук // Всесвіт. – 1974. – №8; або Петрарка Франческо. Сонети / Пер. Г. Кочур // Кочур Г. Друге відлуння. – К., 1991; або Петрарка Франческо. Сонеты. – М.: Правда, 1984. – 592 с.
2. Ронсар П. де. Лірика. – К.: Дніпро, 1977. – 159 с.
3. Камюанс Л. де. Лирика. – М.: Худ. лит., 1980.
4. Западноевропейский сонет (XIII–XVII века) / Авт. вступ. ст. З.И. Плавский. – Л.: Изд-во Ленингр. ун-та, 1988. – 496 с.
5. Хлодовський Р.И. Франческо Петрарка: Поэзия гуманизма. – М., 1974.

Додаткова література:

1. Парандовский Я. Петрарка // Иностранная литература. – 1974.– № 6. – С. 5–148.
2. Бажан М. Петрарка в восточнославянском мире // Бажан М. Думи і спогади. – К.: Рад. письм., 1982.

*Семінар № 7***Сервантес. Дон Кіхот (2 год)**

1. Життєвий шлях та літературна діяльність Мігеля де Сервантеса Сааведри. Автобіографічні мотиви у творчості письменника.
2. «Дон Кіхот»: історія створення, проблематика, художні особливості. І. Франко про роман Сервантеса.
3. Дон Кіхот як пародійна постать, збіднілий ідальго, мислитель-гуманіст. Еволюція образу в романі. Новаторство Сервантеса в зображенні характерів людей. Дон Кіхот як «вічний образ» світової літератури.
4. Глибокий соціальний та етичний смисл образу Санчо.
5. Художня своєрідність композиції твору: «роман великої дороги», вставні новели, естетичні міркування автора, літературна полеміка тощо.
6. Традиція «високого сміху» і трагікомізм у романі «Дон Кіхот».
7. Вплив Сервантеса на розвиток жанру роману у світовій літературі.
8. Історія перекладів «Дон Кіхота» українською.

Основні поняття: пародія, рицарський роман, вставні новели, «роман великої дороги», «вічний образ».

Основна література:

1. Сервантес М. Премудрий гідальго Дон Кіхот з Ламанчі. Переклали М. Лукаш, А. Перепадя. – К., 1995.
2. Державин К.Н. Сервантес: Жизнь и творчество. – М., 1958.

3. Сервантес и всемирная литература: Сб. статей. — М., 1969.

Додаткова література:

1. Мороз М. Мігель де Сервантес Сааведра в українських перекладах і критиці. Бібліографічний покажчик // Сервантес і проблеми розвитку європейської прози: Зб. наук. праць. — Львів, 2000. — Вип. 1. — С. 34–41.
2. Шюц А. Дон Кіхот: проблема реальності (Поняття мудрості і дурисвітства) // Філософ. і соціолог. думка. — 1995. — №11. — С. 144–170.

Семінари № 8-9

Еволюція індивідуального стилю В. Шекспіра:

Ромео і Джульєтта. Гамлет. Буря. Сонети (4 год)

1. Проблема періодизації творчості В. Шекспіра. «Шекспірівське питання».
2. «Ромео і Джульєтта»: історія створення, проблематика, сюжет, система образів, композиція.
3. Характер і еволюція образів Ромео та Джульєтти в трагедії.
4. Літературне відлуння трагедії «Ромео і Джульєтта».
5. «Гамлет»: історія створення, проблематика, сюжет, система образів, композиція.
6. Характер і доля Гамлета. Проблема гамлетизму. Поетика Ренесансу і бароко в трагедії.
7. Ідейно-художні особливості трагікомедії «Буря»: структура, сюжет, система образів, символіка.
8. Сонети Шекспіра – «вінець англійської лірики доби Відродження».
9. Вплив Шекспіра на розвиток театрального мистецтва і літератури різних країн.

Основні поняття: «шекспірівське питання», «світла трагедія», гамлетизм, трагікомедія, символіка.

Основна література:

1. Шекспір. Ромео і Джульєтта. Гамлет. Буря.
2. Кольридж С.Т. Буря // Кольридж С.Т. Избранные труды. — М.: Искусство, 1987. — С. 304–314.
3. Смирнов А.А. Шекспир, Ренесанс и барокко // Смирнов А.А. Из истории западноевропейской литературы. — М.; Л., 1965.
4. Лучук О. Shakespeareana // Лучук О. Діалогічна природа літератури: Перекладознавчі та літературознавчі нариси. — Львів: Вид-во Українського Католицького університету, 2004. — С. 47-120.

Додаткова література:

1. Аникст А.А. Шекспир и художественные направления его времени // Шекспировские чтения. 1984. – М.: Наука, 1986. – С. 37–67.
2. Аникст А.А. Шекспір. Проблеми стиля // Театр. – 1984. – №7. – С. 108–124.
3. Ваніна І. Шекспір на українській сцені. – К., 1958.
4. Шаповалова М.С. Шекспір в українській літературі. – Львів: Вища школа, 1976. – 212 с.

VI. ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**Модуль І.***Практичне заняття №1***Аналіз та інтерпретація художніх творів
доби Середньовіччя****Завдання:**

1. Дібрати цитати з рекомендованих текстів для пояснення ідейно-художніх особливостей народного героїчного епосу: тематика, квазіісторизм, формальні ознаки (поєднання прози і поезії, наявність описів, тропів, тип віршоскладання), фольклорні мотиви, антиципація тощо.

2. Дослідити міфологічні (народження героя, походження імені, перший подвиг, відображення родо-племенних стосунків: мотив кривавої помсти, роль жінок тощо) і казкові (магічна основа богатирської сили, пошук нареченої, виконання завдань, поєдинок із сином, чарівна зброя, кінь-побратим, трикратність, гіперболізм) мотиви в скелах про Кухуліна.

3. Використовуючи навчально-методичну літературу, з'ясуйте жанрові та стилістичні ознаки епосів і узагальніть відомості в таблиці за зразком.

№ /п	Предмет дослідження	Беовульф	Пісня про Роланда	Пісня про мого Сіда	Пісня про Нібелунгів	Слово о полку Ігоревім
	Національна приналежність	Англосак- сонський епос				
	Час створення	IX				
	Обсяг	3183 вірші				
	Метрика	Тонічний вірш				
	Фоніка	Алітерація				
	Строфіка	-	Тиради			

			(лесси)			
	Проблематика	Героїка				
	Співвідношення фактів і вимислу	Вимисел з фрагментом історії VI ст.				

4. Дібрати з тексту “Роману про Трістана та Ізольду” кілька цитат для ілюстрацій відмінностей між героїчним епосом і рицарським романом.

5. Виділити в текстах скелі „Преследование Диармайда и Грайне” і “Роману про Трістана та Ізольду” подібні елементи сюжету; прокоментувати художні особливості уривків, зумовлені жанровими ознаками творів (героїчний епос — рицарський роман).

6. Знайти спільне і відмінне в “Романі про Трістана та Ізольду” та поемі Лесі Українки “Ізольда Білорука”.

7. Скласти хронологічну таблицю життя і творчості Данте.

8. Дослідити риси “солодкого нового стилю” у сонеті 16 „Хто в гроні дів мою угледить панну...”. Вивчити сонет напам’ять.

9. Зобразити графічно (в таблиці) кола пекла і грішників, які в них караються.

Модуль II.

Практичне заняття №2

Аналіз та інтерпретація художніх творів доби Відродження

Завдання:

1. Виписати зі словника літературознавчих термінів визначення і характерні ознаки понять *сонет*, *чоловіча і жіноча рима*, *олександрійський вірш*.

2. Виписати із філософського енциклопедичного словника визначення поняття *неоплатонізм*.

3. Вивчити напам’ять один із сонетів зазначених авторів.

4. Прочитайте сонети на початку роману «Дон Кіхот». Поясніть їхнє значення для розуміння ідеї твору.

5. Доберіть із тексту роману приклади порівняння Дон Кіхота й Амадіса Гальського. Поясніть їхній сенс.

6. Простежте за текстом твору, як змінюється трактування образу Дон Кіхота у I і II частині роману.

7. Випишіть із тексту роману «Дон Кіхот» 5 афористичних висловів.

8. Прочитайте монолог Джульетти (дія 2, сцена 1). Поясніть, чому його вважають поетичним маніфестом гуманізму.

9. Прочитайте та проаналізуйте монолог Гамлета (дія III, сцена 1).
10. Випишіть із прочитаних творів Шекспіра міркування про природу й суть людини, її роль у суспільстві і Всесвіті.

VII. ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ (10 годин)

МОДУЛЬ 1 (5 год)

Тема № 1

Література латинською мовою зрілого Середньовіччя (2 год)

1. Клерикальні жанри: агіографія, гімни, видіння, духовні драми.
2. Світські жанри.
3. Поезія вагантів та голіардів.
4. Роль пародії в латинській літературі.

Завдання:

Вивчити напам'ять «GAUDEAMUS»

Література:

1. Поезія вагантів / Пер. А. Содомора // Жовтень. – 1979. – №10.
2. Поэзия вагантов. – М.: Наука, 1975. – 606 с.
3. Гаспаров Л.М. Поэзия вагантов // Поэзия вагантов. – М., 1975. – С. 421–514.
4. История всемирной литературы: В 9-ти томах. Т. 2. – М., 1987. – С. 499–515.
5. Памятники средневековой латинской литературы X–XII веков. – М.: Наука, 1972. – 559 с.

Тема № 2

Міська сатира і дидактика (3 год)

1. Культура середньовічного міста.
2. Жанрові особливості фабліо та шванків.
3. Антиклерикальна спрямованість фабліо Рютбефа (“Заповіт осла”, “Сказання про брата Денізу”) та фабліо невідомого автора “Про вілана, який тяжбою здобув рай”.
4. Основні мотиви (середньовічні звичаї, зображення вад суспільства і людини, уславлення кмітливості тощо) у циклі шванків Штрікера “Піп Аміс”. Використання сюжетів фабліо і шванків у світовій літературі.
5. “Тваринний” епос: історія створення, система образів, провідні мотиви, віршована форма оригіналу, проблема авторства. В. Коптілов про

особливості створення переспіву “Роману про Ренара” українською мовою. Літературне відлуння “Роману про Ренара”.

6. Загальна характеристика дидактико-алегоричної поеми “Роман про Троянду”.

Основні поняття: фабліо, шванки, “тваринний” епос, дидактико-алегорична поема.

Завдання:

1. Прочитайте “Роман про Ренара” в переспіві В. Коптілова та поему І. Франка “Лис Микита”. Знайдіть спільне й відмінне в трактуванні образу лиса.
2. У тексті “Роману про Ренара” знайдіть приклади використання алегорії. Поясніть їхнє значення і роль для розуміння ідеї цього твору.

Основна література:

1. Із “Роману про Троянду” // Сузір’я французької поезії / Пер. і переспів М. Терещенка. – К.: Дніпро, 1971.
2. Роман про Ренара / Переспів з давньофранцузької В. Коптілова // Всесвіт. – 2001. – № 1–2. – С. 124–136.
3. Франко І.Я. Лис Микита – будь-яке видання.

Додаткова література:

1. История всемирной литературы: В 9-ти томах. – Т. 2. – М., 1987. – С. 571–585.
2. Михайлов А.Д. Старофранцузская городская повесть (фаблио) и вопросы специфики средневековой пародии и сатиры. – М., 2006.

МОДУЛЬ 2 (5 год)

Тема 3. Література Відродження в Нідерландах і Німеччині (2 год)

1. Еразм Роттердамський. Художня своєрідність “Похвали Глупоті”.
2. Сатира на середньовічну схоластику в “Листах темних людей”.
3. Сатирична спрямованість твору С. Бранта “Корабель дурнів”.

Література:

1. Брант С. Корабель дурнів / Пер. Ф. Скляр. – К., 1980.
2. Роттердамський Е. Похвала Глупоті. Домашні бесіди / Пер. В. Литвинов, Й. Кобів. – К., 1993.
3. Листи темних людей / Пер. Й. Кобів, Ю. Цимбалюк. – К., 1987.
4. История всемирной литературы: В 9-ти томах. Т. 3. – М., 1987. – С.161–200.

5. Пинский Л.Е. Эразм Роттердамский и его «Похвальное слово Глупости» // Пинский Л.Е. Реализм эпохи Возрождения. – М.: ГИХЛ, 1961. – С. 56–86.

Тема 4

Слов'янська література епохи Відродження (3 год)

1. Література Далмації. Марін Држич як основоположник театру в Далмації. Творчість І. Гундуліча як вершина ренесансної літератури Далмації. Фольклорні мотиви в поемі І. Гундуліча “Осман”.
2. Гуманізм у Польщі. Сатиричні мотиви у творчості Миколая Рея. Переклади творів Миколая Рея В. Коптіловим (“Ксьондз навчає хлопа вірити у святу трійцю”, “Папі”, “Про справжнє шляхетство” та ін.).
3. Творчість Яна Кохановського: жанрове розмаїття, поетична майстерність. Глибокий ліризм “Тренів”.

Основні поняття: діалог, фрашка, трен.

Основна література:

1. Кохановський Я. Поезії // Слов'янська ліра. – К.: Дніпро, 1983. – С. 150–153.
2. Шаповалова М.С., Рубанова Г.Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури. – Львів, 1982. – С. 386–424.
3. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження: Навч. посібник / Ф.І. Прокаєв, Б.В. Кучинський, Ю.Л. Булаховська, І.В. Долганов. – К.: Вища школа, 1994. – С. 363–399.
4. Українська література в загальнослов'янському та світовому літературному контексті: У 5 т. – К., 1987–1991. – Т. 1–4.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль І			
Історія зарубіжної літератури Середньовіччя			

Тема 1. Література латинською мовою зрілого Середньовіччя (2 год.)	Індивідуальне заняття	5	I-III
Тема 2. Міська сатира і дидактика (3 год.)	Індивідуальне заняття	5	IV-V
Змістовий модуль II.			
Історія зарубіжної літератури Відродження			
Тема 3. Література Відродження в Нідерландах і Німеччині (2 год.)	Індивідуальне заняття	5	V- VII
Тема 4. Слов'янська література епохи Відродження (3 год.)	Індивідуальне заняття	5	VI- X
<i>Разом: 10 год.</i>	<i>Разом: 20 балів</i>		

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Історія зарубіжної літератури» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську шкалу подано у табл. 7.1, табл. 7.2.

Таблиця 7.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	7	7

2.	Відвідування семінарів	1	7	7
	Відвідування практичних занять	1	2	2
3.	Виконання завдання із самостійної роботи	5	4	20
4.	Робота на семінарському занятті	10	5	50
5.	Робота на практичному занятті	10	2	20
6.	Модульна контрольна робота	25	2	50
Максимальна кількість балів		174		
		Коефіцієнт 2,9		

Максимальну кількість балів **174**, набрану студентом, за допомогою коефіцієнта **2,9** переводимо в рейтингові показники успішності (максимум 60 балів), що становить підсумковий бал із яким студент допускається до іспиту.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.

➤ **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.

➤ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.2.

Таблиця 8.2

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Рейтин- гова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок

C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови незалежного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення курсу

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

IX. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint-презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ навчальні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ презентації до лекцій;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);

XI. Питання для самоконтролю з курсу “Історія зарубіжної літератури ”

Модуль 1

Історія зарубіжної літератури Середньовіччя

1. Література Середньовіччя, її основні риси та періодизація.
2. Джерела середньовічної літератури.
3. Загальна характеристика літератури раннього середньовіччя.
4. Особливості ранньосередньовічного героїчного епосу (на матеріалі кельтського епосу).
5. Періодизація середньовічної латиномовної літератури.

6. “Пісня про Роланда” як зразок класичного героїчного епосу (епічний гіперболізм, поетичні формули, повтори, роль фантастичних мотивів тощо).
7. Проблематика та особливості композиції “Пісні про Роланда”.
8. Іспанський героїчний епос. “Пісня про мого Сіда”: проблематика, композиція, жанрові особливості.
9. Німецький героїчний епос. “Пісня про Нібелунгів”: проблематика, композиція, жанрові особливості.
10. Специфічні особливості розвитку епосу у слов’ян. Пісні про королевича Марко.
11. Типологічні подібності в середньовічній літературі Західної Європи і Сходу. Основні мотиви середньовічної лірики Сходу (на матеріалі творчості одного з поетів — за вибором студента).
12. Прованс і його роль в розвитку лицарської лірики. Основні форми, жанри і тематика поезії трубадурів.
13. Найзначніші представники поезії трубадурів та міннезінгерів — Рюдель, Борн, Фогельвайде.
14. Лицарський роман, його різновиди та художня своєрідність.
15. Античний цикл лицарських романів (романи про Олександра Македонського та ін.).
16. Романи бретонського циклу. Куртуазна обробка кельтських народних оповідей.
17. Творчість К. де Труа. Загальна характеристика одного з романів К. де Труа (на вибір студента).
18. Артурівський цикл лицарських романів. Система персонажів та символіка циклу.
19. “Роман про Трістана та Ізольду”: проблематика, система образів, значення для художньої прози епохи.
20. Обробка сюжету “Романа про Трістана та Ізольду” різними авторами. Історія реконструкції і дослідження тексту, основні літературознавчі джерела.
21. Романи греко-візантійського циклу. Лірична повість про Окассена і Ніколет.
22. Загальна характеристика середньовічної міської літератури. Фабліо та шванк.
23. “Роман про Лиса”, його демократичні тенденції, поетизація образу Лиса. Художні особливості переспіву В.Коптілова.
24. Поезія вагантів та її значення для розвитку антиаскетичних і демократичних мотивів середньовічної літератури.
25. Проблематика, система образів та утопічні мотиви кращих зразків поезії вагантів.
26. Життя й творчий шлях Данте.
27. Лірична збірка Данте “Нове життя”, її будова. Зв’язок з поезією “солодкого нового стилю”, нові ренесансні риси.

28. Особливості жанру й композиції “Божественної комедії” Данте.
29. Середньовічні і ренесансно-гуманістичні риси “Божественної комедії” Данте.
30. Середньовічна література у європейській та українській літературній традиції.

Модуль 2

Історія зарубіжної літератури Відродження

1. Загальна характеристика літератури доби Відродження.
2. Франческо Петрарка: нарис життя і творчості.
3. Збірка ліричних поезій Петрарки “Канцоньєре”: гуманістичний зміст, особливості поетичної майстерності.
4. Значення Петрарки для розвитку європейської лірики.
5. Джованні Боккаччо: нарис життя та творчості.
6. Жанрові ознаки збірки новел Боккаччо “Декамерон”. Сюжетне обрамлення і його ідейно-художнє призначення.
7. Головні теми новел “Декамерона”. Широта охоплення в них реальної дійсності.
8. Розвиток жанру новели у “Декамероні” Бокаччо.
9. Жанр балади у творчості Франсуа Війона.
10. Франсуа Рабле: нарис життя та творчості.
11. Історія створення та джерела роману Рабле “Гаргантюа і Пантагрюель”.
12. Критика схоластики, аскетизму і захист гуманістичного ідеалу виховання всебічно розвиненої людини у романі Рабле “Гаргантюа і Пантагрюель”.
13. Критичне зображення різних сторін феодального суспільства у романі Рабле.
14. Характеристика головних образів роману (Гаргантюа, Панург та ін.).
15. Своєрідність творчого стилю Рабле (гротеск, сміхові прийоми, особливості оповіді тощо).
16. Життя і творчий шлях Сервантеса.
17. Роман Сервантеса “Дон Кіхот”: сюжетно-композиційні особливості.
18. Широке охоплення соціальної дійсності в романі “Дон Кіхот”.
19. Характеристика образу Дон Кіхота, його соціальний і філософський зміст.
20. Характеристика образу Санчо Панси.
21. Збірка новел Чосера “Кентерберійські оповідання”. Особливості побудови збірки.
22. Вільям Шекспір: нарис життя та творчості.
23. “Шекспірівське питання”.

24. Сонети Шекспіра як сюжетний цикл. Філософське осмислення дійсності в них.

25. Особливості комедій Шекспіра (на матеріалі комедії “Венеціанський купець”).

26. Своєрідність трагічного конфлікту в ранній трагедії Шекспіра “Ромео і Джульєтта”.

27. Трагедія Шекспіра “Гамлет”: сюжет, композиція, проблематика.

28. Образ Гамлета. Проблема гамлетизму.

29. Ідейно-художні особливості трагікомедії „Буря”: структура, сюжет, система образів, символіка.

30. Вічні образи у творчості В.Шекспіра.

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна: Художні тексти

Література Середньовіччя

1. **Ірландський епос** (Бій Кухуліна з Фердіадом. Смерть Кухуліна. Переслідування Діармайда і Грайне)
2. **Старша Едда.**
3. **Августин Аврелій.** Сповідь. Про град божий.
4. **Поема про Беовульфа.**
5. **Сноррі Стурлусон.** Молодша Едда.
6. **Лірика вагантів**
7. **Пісня про Роланда.**
8. **Пісня про мого Сіда.**
9. **Пісня про Нібелунгів.**
10. **Південнослов'янський героїчний епос** (Пісні про Марка Королевича. Смерть матері Юговичів)
11. **Лірика трубадурів** (Джауфре Рюдель. Бертран де Борн. Бернарт де Вентадорн.
12. **Лірика міннезінгерів** (Вальтер фон дер Фогельвейде)
13. **Марія Французька.** Ле.
14. **Роман про Трістана та Ізольду.**
15. **Вольфрам фон Ешенбах.** Парцифаль.
16. **Окассен і Ніколет.**
17. **Рютбеф.** Заповіт осла. Про вілана, який тяжбою здобув рай.
18. **Штрікер.** Піп Аміс.
19. **Роман про Ренара.**
20. **Гільом де Лоріс. Жан де Мен.** Роман про Троянду.
21. **Адвокат Патлен.**
22. **Данте Аліг'єрі.** Нове життя. Божественна комедія.
23. **Ленгленд В.** Видіння про Петра Орача.

Література Відродження

24. **Петрарка Франческо.** Канцоньєре.
25. **Бокаччо Д.** Ф'яметта. Ф'єзоланські німфи. Декамерон.
26. **Аріосто Л.** Шалений Орlando.
27. **Боярдо М.** Закоханий Роланд.
28. **Вазарі Дж.** Життєписи живописців.
29. **Тассо Т.** Звільнений Єрусалим.
30. **Брант С.** Корабель дурнів.
31. **Еразм Роттердамський.** Похвала Глупоті.
32. Листи темних людей.
33. **Маргарита Наваррська.** Гептамерон.
34. **Війон Франсуа.** Малий заповіт. Великий заповіт.
35. **Рабле Ф.** Гаргантюа і Пантагрюель.
36. **Ронсар П. де.** Лірика.
37. **Обіньє А. д'.** Трагічні поеми. Сонети.
38. **Монтень М. де.** Досліди.
39. **Камоєнс Л. ді.** Лузіади. Лірика.
40. **Рохас Ф. де.** Селестина.
41. Життя Ласарильо з Тормеса.
42. **Сервантес Сааведра М. де.** Дон Кіхот. Повчальні новели.
43. **Мелорі Т.** Смерть Артура.
44. **Чосер Дж.** Кентерберійські оповідання.
45. **Мор Т.** Утопія.
46. **Марло К.** Трагічна історія життя і смерті доктора Фауста.
47. **Шекспір В.** Сон літньої ночі. Венецький купець. Сонети. Ромео і Джульєтта. Гамлет. Отелло. Король Лір. Буря.

Підручники і хрестоматії:

1. Шаповалова М.С., Рубанова Г.Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури. – Львів, 1982. – 440 с.
2. Качуровський І.В. Генерика і архітектоніка. – К.: Видавничий дім “Києво-Могилянська академія”, 2005. – 382 с.
3. Козлик І.В. Світова література доби Середньовіччя та епохи Відродження («Картина світу». Естетика. Поетика). – Івано-Франківськ: Симфонія Форте, 2011. – С.9-105.
4. Ковбасенко Ю.І. Всесвітня література. Доба Середньовіччя // Тема. – 2000. – №3. – 126 с.

5. Ковбасенко Ю.І. Література середньовіччя: Навч. посібн. – К.: КУ імені Бориса Грінченка, 2011. – 152 с.
6. Література західноєвропейського середньовіччя / під. Ред. Висоцької Н.О. – Вінниця: Нова книга, 2003. – С.255-264.
7. История всемирной литературы: В 9-ти томах. Т.2-3. – М., 1987.
8. История зарубежной литературы. Средние века и Возрождение / М.П. Алексеев, В.М. Жирмунский, С.С. Мокульский, А.А. Смирнов. – М.: Высшая школа, 1987. – 414 с.
9. Зарубіжна література ранніх епох. Античність. Середні віки. Відродження: Навч. посібник / Ф.І.Прокаєв, Б.В.Кучинський, Ю.Л. Булаховська, І.В. Долганов. – К.: Вища школа, 1994. – 406 с.
10. Література західноєвропейського Середньовіччя / під ред. Н.О. Висоцької. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 464 с.

Додаткова:

Наукова і навчально-методична література:

1. Аверинцев С.С. Поэтика ранневизантийской литературы. – М., 1977.
2. Адмони В.Г. «Песнь о нибелунгах»: её истоки и её художественная структура // Песнь о нибелунгах. – Л., 1972. – С. 305-335.
3. Андреев М.Л. Средневековая европейская драма: Происхождение и становление (X–XIII вв.). – М.: Искусство, 1989. – 212 с.
4. Бахтин М.М. Творчество Франсуа Рабле и народная смеховая культура Средневековья и Ренессанса. – М., 1990.
5. Білецький О.І. Поема Данте // Білецький О.І. Зібрання праць В 5 томах. – Т.5. – К., 1966.
6. Гаспаров Л.М. Каролингское возрождение (VIII–IX вв.) // Памятники средневековой латинской литературы IV–IX веков. – М.: Наука, 1970. – С. 221-242.
7. Гаспаров Л.М. Латинская литература между империей и папством (X –XI вв.) // Памятники средневековой латинской литературы X–XII веков. — М.: Наука, 1972. — С. 9–37.
8. Гаспаров Л.М. Поэзия вагантов // Поэзия вагантов. – М., 1975. – С. 421-514.
9. Голенищев-Кутузов И.Н. Творчество Данте и мировая культура. – М., 1971.
10. Грушевський М.С. Історія української літератури: В 6 т. – Т. 2. – К.: Либідь, 1993. – С. 159-221.
11. Гуревич А.Я. Категории средневековой культуры. – М.: Искусство, 1984. – 350 с.

12. Даркевич В. П. Народная культура средневековья: Пародия в литературе и искусстве IX–XVI вв. – М.: Наука, 1992. – 285 с.
13. Данте і Україна / Уклав М. Стріха. – К., 2000.
14. Дьомова Н. Блазенські пісні Меркуцію у драмі "Ромео і Джульєтта" В.Шекспіра: функції просодичних елементів та їх відтворення в українських перекладах [Текст] / Н. Дьомова // Слово і час : наук.-теорет. журнал. – 2015. – № 5. – С. 86-92.
15. Жирмунский В.М. Народный героический эпос: Сравнительно-исторические очерки. – М., Л.: Гослитиздат, 1962. – 435 с.
16. Козлик І.В. Історія зарубіжної літератури Середньовіччя і доби Відродження. – Ч. 1. — Івано-Франківськ, 2001. – 126 с.
17. Комарова В.П. Творчество Шекспира. – СПб.: Филологический факультет Санкт-Петербургского государственного университета, 2001. – 256 с.
18. Курціус Е.Р. Європейська література і латинське середньовіччя / Перекл. з нім. А. Онишко. – Львів: Літопис, 2007. – 752 с.
19. Литвинов В.Д. Латинська мова. Елементарний курс. – К.: Видавничий дім "Києво-Могилянська академія", 2002. – 95 с.
20. Лучук О. Shakespeareana // Лучук О. Діалогічна природа літератури: Перекладознавчі та літературознавчі нариси. – Львів: Вид-во Українського Католицького університету, 2004. – С. 47-120.
21. Мелетинский Е.М. Средневековый роман: Происхождение и классические формы. – М.: Наука, 1983. – 304 с.
22. Менендес Пидаль Р. Избранные произведения. Испанская литература средних веков и эпохи Возрождения. – М.: Изд-во иностр. лит., 1961. – 772 с.
23. Михайлов А.Д. Французский рыцарский роман и вопросы типологии жанра в средневековой литературе. – М., 2006. – 351 с.
24. Михайлов А.Д. Средневековые легенды и западноевропейские литературы. – М.: Языки славянской культуры, 2006. – 264 с.
25. Ніконова В.Г. Трагедійна картина світу в поезії Шекспіра: Монографія. – Д.: Вид-во ДУЕП, 2007. – 364 с.
26. Нямцу А.Є. Міф. Легенда. Література / А.Є. Нямцу. – Чернівці: Рута, 2007. – 520 с.
27. Поліщук Л.Б. Історія зарубіжної літератури. Античність. Середні віки. Відродження навчально-методичний посібник. – Умань : ВПЦ «Візаві», 2017. – 142 с.
28. Сервантес и всемирная литература: Сб. статей. – М.: Наука, 1969. – 290 с.
29. Стріха М. Данте й українська література. Досвід рецепції на тлі "запізнілого націєтворення". – К.: Критика, 2003. – 164 с.

30. Торкут Н. Інтерпретація сонетів В.Шекспіра в методологічному просторі міждисциплінарного діалогу // Ренесансні студії. – 2006. – Вип. 11. – С. 3-19.
31. Торкут Н.В. Шекспір: історія та драматичні хроніки // Шекспір В. Історичні хроніки. – Харків: Фоліо, 2004. – С. 3-34.
32. Торкут Н. Трагічне крещендо шекспірової музи // Шекспір В. Трагедії. – Харків: Фоліо, 2004. – С. 3-38.
33. Хлодовский Р.И. Франческо Петрарка: Поэзия гуманизма. – М., 1974.
34. Франко І.Я. Данте Алігієрі. Характеристика середніх віків. Життя поета і вибір його поезії // Франко І.Я. Зібрання творів: У 50-ти томах. – Т. 12. – К.: Наукова думка, 1989. – С. 7-231.
35. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ сторіччя: Історико-естетичний нарис / Б.Б. Шалагінов. – К.: Видавничий дім «КМ Академія», 1994. – 360 с.
36. Шаповалова М.С. Шекспір в українській літературі. – Львів, 1976.